

Anna Kuligowska-Korzeniewska
Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza
Warszawa
prezes Polskiego Towarzystwa Historyków Teatru w latach 1992–2012,
członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych

**Polskie Towarzystwo Historyków Teatru –
– Polskie Towarzystwo Badań Teatralnych
w 220. rocznicę urodzin Aleksandra Fredry**

Inicjując obchód 220. rocznicy urodzin Aleksandra Fredry Polskie Towarzystwo Historyków Teatru uzupełniło swój statutowy cel prowadzenia badań teatralnych i wpisywania ich w szeroki kontekst społeczny. W minionej dekadzie Towarzystwo współorganizowało następujące uroczystości:

- 240-lecie powstania Teatru Narodowego (2004),
- 250-lecie urodzin Wojciecha Bogusławskiego (2007),
- 100-lecie śmierci Heleny Modrzejewskiej (2009).

Każdej z tych rocznic towarzyszyły konferencje naukowe, których rezultaty udało się opublikować:

- *Teatr Narodowy w służbie publicznej. Marzenia i rzeczywistość*. Redakcja: Anna Kuligowska-Korzeniewska, Patryk Kencki. Autorzy: Andrzej Kruczyński, Mieczysław Klimowicz, Anna Kuligowska-Korzeniewska, Jan Michalik, Wojciech Dudzik, Jacek Sieradzki, Janusz Majcherek. Wydawcy: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Tetr Wielki – Opera Narodowa, Muzeum Teatralne oraz Polskie Towarzystwo Historyków Teatru. Oficyna Wydawnicza Errata, Warszawa 2007.
- *Wojciech Bogusławski i jego późne prawniki*. Redakcja: Anna Kuligowska-Korzeniewska oraz Dorota Buchwald i Monika Krawul. Autorzy: Anna Kuligowska-Korzeniewska, Teresa Kostkiewiczowa, Józef Hen, Tomasz Łubieński, György Spiró, Andrzej Łapicki, Krisztina Bába, Piotr Cieplak, Tomasz Kaczmarek, Tadeusz Słobdzianek, Michał Zadara, Dariusz Kosiński, Patryk Kencki. Wydawcy: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Polskie Towarzystwo Historyków Teatru, Warszawa 2007.

- *Modrzejewska/Modjeska*. Redakcja: Anna Kuligowska-Korzeniewska, Alicja Kędziora. Autorzy: Anna Kuligowska-Korzeniewska, Tomasz Łubieński, Jan Michalik, Emil Orzechowski, Anna Krajewska-Wieczorek, Alicja Kędziora, Hanna Dyktyńska, Patryk Kencki, Bp. Tadeusz Pieronek, Maria Olga Bieńka, Jarosław Komorowski, Henryk Izidor Rogacki, Anna Litak, Andrzej Żurowski, Janusz Degler, Daniel Gerould. Wydawcy: Fundacja Wspierania Badań nad Życiem i Twórczością Heleny Modrzejewskiej, Polskie Towarzystwo Historyków Teatru, Pracownia Dokumentacji Życia i Twórczości Heleny Modrzejewskiej przy wsparciu Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego, Kraków 2010.

Wymienione rocznice zyskały wysoki patronat Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadto Wojciech Bogusławski i Helena Modrzejewska zostali uczczeni przez Sejm RP, zaś Muzeum Teatralne w Warszawie przygotowało poświęcone im wystawy. Polskie Towarzystwo Historyków Teatru wraz z Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego i Akademią Teatralną im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie współuczestniczyło w uroczystościach ku czci Bogusławskiego w miejscu jego urodzin – w Glinnie pod Poznaniem.

Bezpośrednim impulsem do rozpoczęcia przygotowań 220. rocznicy urodzin Aleksandra Fredry było spotkanie w roku 2010 członków Zarządu (Maria Olga Bieńka, Patryk Kencki) z pra-pra-pra-wnukami komediopisarza: Michałem Szeptyckim i Aleksandrem Naganowskim, którzy utworzyli Fundację Dom Komedii Aleksandra Fredry i zwrócili się do Towarzystwa z prośbą o programowe wsparcie. Ten Dom, a w nim m.in. Muzeum Fredry mieścić się będzie w Łaszczowie pod Zamościem – jednej z siedzib potomków Fredry. Właśnie ruiny tego pałacu wraz z otaczającym go parkiem przeszły oficjalnie w ręce rodu Fredrów-Szeptyckich. Tak więc jego rekonstrukcja i urządzenie służące wielu celom (naukowym, artystycznym, edukacyjnym) wypełniały treść wielu wspólnych zebrań, dla których gościny udzielał Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego z angażującymi się czynnie Dorotą Buchwald oraz Moniką Zytkowiak. Projekt Domu Komedii Polskiej został zaprezentowany na specjalnej konferencji, która w czerwcu 2011 odbyła się w siedzibie Samorządu Wojewódzkiego w Lublinie, aby zyskać poparcie lokalnych władz. Referaty na tej konferencji wygłosili m.in. Anna Kuligowska-Korzeniewska, Dorota Buchwald, Patryk Kencki, zaś z ramienia ZASP-u wystąpili Zofia Kucówna i Damian Damiński.

W roku 2011 Zarząd PTH, przy poparciu Zarządu Głównego ZASP oraz Fundacji Dom Komedii Aleksandra Fredry, rozpoczął starania, aby rok 2013 został ogłoszony Rokiem Aleksandra Fredry – w 220. rocznicę urodzin komediopisarza. Inicjatywy tej nie poparło

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które przyjęło zasadę koncentracji działań, a rok 2013 miał zostać ogłoszony Rokiem Witolda Lutosławskiego – w stulecie urodzin kompozytora (dzięki aktywności środowiska łódzkiego Sejm RP uchwalił także rok 2013 Rokiem Juliana Tuwima). W tej sytuacji nasze wspólne starania sprowadziły się do sformułowania projektu Uchwały Sejmu RP przyjętej 20 czerwca 2013. Działania naukowe, artystyczne, teatralne i edukacyjne były jednak bogate i objęły (częstokroć samorzutnie) wiele miast i miasteczek polskich. Na prośbę Polskiego Towarzystwa Historyków Teatru „Fredrowskie” orędownie na Międzynarodowy Dzień Teatru wystosował dyrektor Teatru Polskiego w Warszawie Andrzej Seweryn. Jednocześnie współdziałaliśmy z prezesem Olgierdem Łukaszewiczem i Zarządem Głównym ZASP-u w organizacji „Urodzin Aleksandra Fredry” w teatrze jego imienia — w Gnieźnie. Odbyły się one w czerwcu i październiku 2013. Wystąpili m.in. Olgierd Łukaszewicz, Filip Bajon, Teresa Budzisz-Krzyżanowska, Anna Seniuk, Magdalena Zawadzka, Wojciech Malajkat oraz Aleksander Naganowski, Maciej Szeptycki, Dobrochna Ratajczakowa, Maria Makaruk i Anna Kuligowska-Korzeniewska.

Doświadczenia, uzyskane podczas obchodów wspomnianych rocznic, stanowiły ważną wskazówkę jak czynnie „uprawiać teatrologię”. Nie może się ona zamykać w naukowym getcie oraz fascynacji nowymi metodami, odsuwającymi naukę o teatrze od żywej humanistyki i żywej sztuki.

Teatrologów czeka nowe wyzwanie – 250. lecie Teatru Narodowego: zawodowego, stałego, publicznego i grającego w języku polskim. Głos badaczy teatru może być głosem ważnym, jeśli historyczna refleksja złączona zostanie z wyzwaniami współczesnego teatru.